

בתוך הפרדסים,

שגם מדינה

אתביישת בהן.

גם מהטלוויזיה

את הארוחות הדלות מבשלים ב-
אש המדורה.
אותם שאינם מוצאים מקום כפי
חוננים ישנים בחוץ. מתחת לעצי-
התדר העמוסים ומתכסים ביריעות
פלסטיק.

„אתם

מהבוליס?!”

5 פני כשלושה שבועות נח-
שפה בהשבע יומן אירועים
פרשה מועזת, שהציבור הישראלי
נוטה להתעלם ממנה: תנאי מגור
רי הפועלים הערבים מהשטחים הר-
כאים לעבוד בישראל. באותה כתי
בה צולמו מחנות-עובדים במושבים
מישמרת ובית-חרות, הנמצאים ב-
לב השרון, בגוש תל-מונדה, במרחק
פחות מחצי שעת-נסיעה מתל-אביב.
תוך כדי תיאור הסידורים שנעשו
לפועלים כשני המושבים, סופר על
אחרים שלא שפר עליהם גורלם,
ואפילו ריצפת אוטובוס אין להם
כמקום שינה.

ואכן, במרחק מאות מטרים ספור-
רים ממחנה-האוטובוסים, מתגוררים
בתנאים גרועים בהרבה פועלים ע-
רביים אחרים, המועסקים על-ידי
חברת מנדרין או חברת יכין.
צוות העולם הזה הגיע למקום
בשעות אחר-צהריים המוקדמות,
תוך כדי חיפוש מחנה-האוטובוסים.
הפועלים נמצאים בלב הפרדסים,
ואי-אפשר לראות אותם מהכביש
הראשי או מדרכי-העפר החוצות
את הפרדסים.

מרחוק נראות צלליות ליד בית
אבן. הבית הפרוץ משמש מקום מ-
גורים ל-15 פועלים. באותו זמן היו
בו רק חמישה. במקום אין מים
חמים, תאורה, שירותים או מקל-
חות. מחוץ לבניין יש צינור-מים
זורמים, קרים, המשמש את הפו-
עלים.

מוחמד מתברון הוא היחיד ביי

„אלה פועליך, ישראל!“

שישה נערים
בני 13 עד 19

העובדים במושב מישמרת, מצטלמים על רקע ביתם — האוטובוס.
בכתבה בהשבע יומן אירועים לפני כשלושה שבועות נחשף מחנה

העובדים של האוטובוסים שבשולי הכפר. הכתבה ביחמת תנועת-
המושבים נועדה, בעצם, לגרש את הפועלים לשדות, משום שברור
כי אינם יכולים לחזור ערבי-ערב לביתם בשטחים ולחזור למחרת
לעבודה בפרדס, המתחילה עם אור ראשון. **ציילמה: ענת סרגוסטי**

ניהם היודע מעט עברית. „אני מ-
חברון. ככה גם כולם. אני עובד
בפרדס כאן ושמה כבר 15 שנה.
אני מרוויח היום 5000 לירות כלי-
יום, נוסע לבית כל שבועיים. פה
אין בית-שימוש וככה אי-אפשר.“
האחרים מנידים כראשם לאות
הסכמה. עבד הצעיר מתקרבל במ-
עיל קרוע ומוביל את צלמת המע-
רכת לתוך הבניין. להראות לה איך
הם ישנים. הוא קצת פוחד, חושש
שהצלמת עובדת בשירות המישט-
רה.

מוחמד: „אין לנו רישיון פה
לישון בלילה. אני חושב. אבל אי-
אפשר לנסוע כל יום הביתה.“ אילו
נאלצו הפועלים לנסוע בכל יום
לביתם, לא היה נותר להם בכלל זמן
לשינה.

הפועלים מתגדבים להראות את
הדרך למקום-הלינה של חבריהם.
דרך העפר הלא-סלולה היא בוצית
ומלאה מהמורות. בדרך מנסה הר-
שומר היהודי, בצלאל, לעצור את
הרכב. כשאינו מצליח, הוא ממהר
במכוניתו אחרי רכב העולם הזה
ומנסה לשכנע שאין מה לצלם
בלב הפרדסים.

התמונה המתגלת לבסוף, בשולי
אחת מדרכי-העפר, היא מבהילה.

נאזים: „קר בלילה ואי-אפשר
לישון. אין פה מים חמים. אין אר-
(המשך בעמוד 70)

ארוחה
אחרי יום-העבו-
דה הארוך מבש-
לים הפועלים את ארוחתם הדלה.

בתוך האוטובוס

נאזי בן 16
מחאן-יונס, ה-
עובד במישמרת, יושב על מיטתו בתוך האוטובוס.
ריצפת האוטובוס מזוהמת ומתגוללת עליה אשפה.
לעובדים אין מקום נאות לאחסן את ביגדיהם או
רכושם המועט, אלא להחביאם מתחת למיטת הברזל.